

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА МАРКЕТИНГУ ТА ТУРИЗМУ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ФІНАНСІВ**

**СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМ ТА
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИМ БІЗНЕСОМ**

**МАТЕРІАЛИ
XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти і молодих вчених
26 вересня 2025 р.**

Рекомендовано до друку
вченою радою ННІ
Маріупольського державного
університету
(протокол № 4 від 25.11.2025 р.)

Київ 2025

УДК 338.48:658(043)
ББК 65.43

Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом:
Матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених 26 вересня 2025 р. – Укл.: Балабаниць А.В., Горбашевська М.М., Стойка А.В. Рібейро Рамос О.О., Горюнова К.А. та інш.; за заг. редакцією д.е.н., професора – Балабаниць А.В., Київ: МДУ, 2025. – 125 с.

Сфера туризму та готельно-ресторанного бізнесу України переживає період глибоких трансформацій, зумовлених викликами воєнного часу, економічною нестабільністю та необхідністю адаптації до нових реалій світового ринку. Попри труднощі, галузь демонструє поступове відновлення завдяки розвитку внутрішнього туризму, цифровізації сервісів, упровадженню інноваційних управлінських рішень і стійких практик.

У межах конференції обговорюються питання державного регулювання, стратегічного планування, маркетингу, цифрових технологій та інтеграції України у світовий туристичний простір.

Матеріали збірника відображають сучасні наукові підходи й практичний досвід у сфері туризму та гостинності, спрямовані на формування нової парадигми розвитку галузі в умовах післявоєнного відновлення країни.

© Автори текстів, 2025 р.
© МДУ, 2025 р.

Отже, якщо підводити підсумки, то цифровізація та штучний інтелект радикально змінюють туристичну індустрію, створюючи нові можливості для розвитку та підвищення якості послуг. Їхнє впровадження дає змогу досягати високого рівня персоналізації, ефективності та конкурентоспроможності. Водночас необхідно враховувати ризики й виклики, що супроводжують технологічні зміни та вміти зберігати баланс між AI та реальним життям.

Література:

1. Buhalis D., Amaranggana, A. (Smart tourism destinations enhancing tourism experience through personalisation of services. Springer. 2015.
2. Xiang Z., Du Q., Ma Y., Fan W. A comparative analysis of major online review platforms: Implications for social media analytics in hospitality and tourism. *Tourism Management*, 2017. 58. 51–65.
3. Gössling S. Digitalization and tourism: A review. *Journal of Sustainable Tourism*. 2021. 29(9).1613–1631.
4. Лисенко Н. Цифровізація як ключовий напрям розвитку туристичної індустрії. *Вісник економіки та туризму*. 2020. №1. с. 45–52.
5. UNWTO. *Tourism and Digital Transformation*. Madrid: UNWTO. 2023.
6. Matsuka V., Horbashevska M. Modern trends, mechanisms and prospects for the development of tourist regions of Ukraine. *Агросвіт*. 2024. №12. С.68-75. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/3909>
7. Стойка А.В., Верительник С.М., Мацука В.М. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ І ВПЛИВ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ ТА ІНВЕСТИЦІЇ. Збірник наукових праць «Вчені записки». 2025. № 39(2). С. 45-58. URL: http://doi.org/10.33111/vz_kneu.39.25.02.04.026.032

МІТЮШКІНА Х. С., к.е.н., доцент,
завідувач кафедри РПОНС
Маріупольського державного університету,
м.Київ

ЯКІСНЕ НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ – НЕВІДЄМНА СКЛАДОВА ТУРИЗМУ

Зв'язок між чистим довкіллям і туризмом є дуже тісним, оскільки стан навколишнього середовища безпосередньо впливає на привабливість туристичних дестинацій. Ключовими елементами цього взаємозв'язку є якість природних ресурсів (чисте повітря, вода, ґрунти формують імідж екологічно безпечного місця відпочинку; наявність незабруднених пляжів, лісів, гір, озер - головний чинник вибору туристами дестинації).

Винятково важливими є здоров'я та безпека туристів. Чисте довкілля знижує ризик алергій, захворювань та неприємних ситуацій (наприклад, закриття пляжів через цвітіння водоростей чи бактеріальне забруднення). Туристи віддають перевагу регіонам, де екологічні стандарти та контроль якості води й повітря дотримуються на високому рівні.

Чисте довкілля також стимулює сталий туризм, що приносить стабільний дохід місцевому бізнесу. Еко-туризм та сільський туризм створюють нові робочі місця без значних індустріальних втручань. До того ж місця з чистим довкіллям отримують позитивні відгуки, формують імідж «еко-френдлі» і приваблюють більшу кількість відвідувачів. Натомість, забруднення (сміття, неочищені стоки, промислові викиди) веде до втрати туристичного потоку й негативного інформаційного фону.

Слід також відмітити зворотний вплив туризму на довкілля. Туризм може бути як стимулом для охорони природи (створення заповідників, екостежок), так і фактором її деградації (надмірне відвідування, сміття, шум, тиск на екосистеми). В цьому контексті необхідно впроваджувати принципи сталого туризму, тобто обмеження потоків у вразливі

території, розвиток екологічної інфраструктури, освіту туристів. Отже, використання «зелених» технологій у готелях, транспорті, харчуванні приваблює свідому аудиторію, а «Еко-бренд» регіону стає конкурентною перевагою на міжнародному туристичному ринку.

На жаль, сьогодні військові дії суттєво впливають на регіони України, зокрема основні туристичні регіони. На рисунках 1,2 представлено регіональну структуру забруднення атмосфери в країні та витрати на охорону навколишнього природного середовища за 2020 та 2024 роки [1].

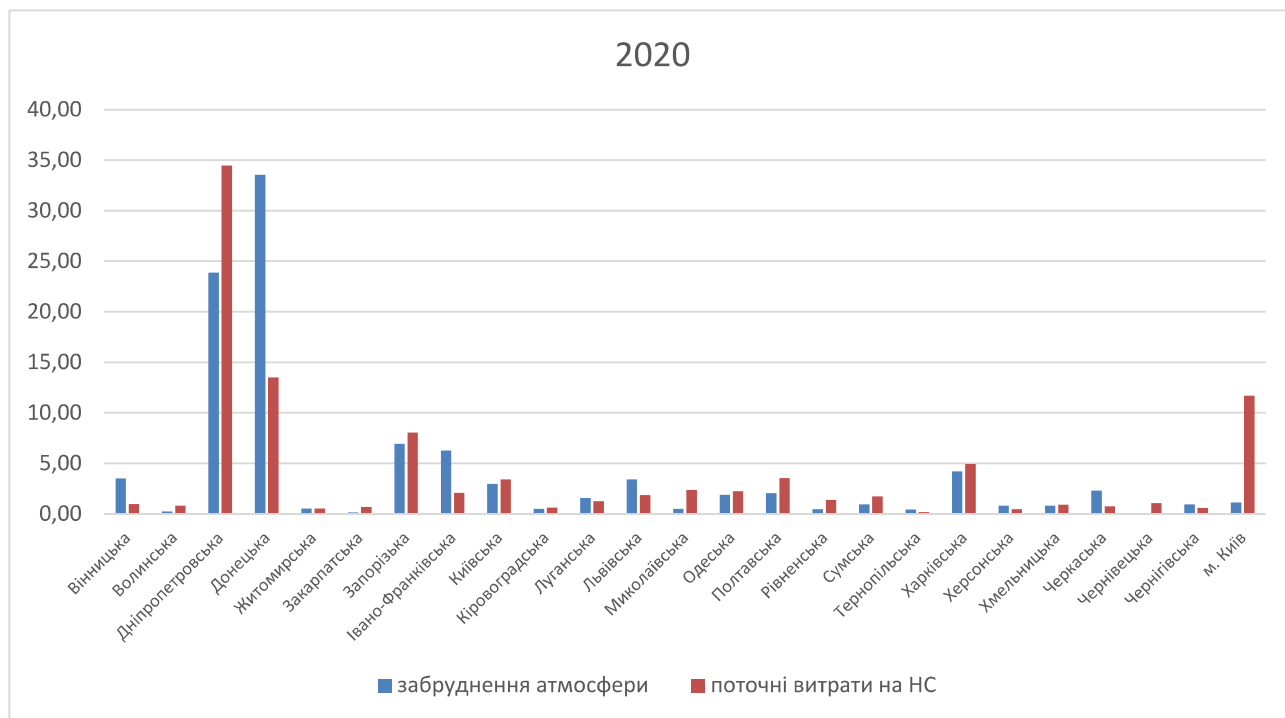

Рис.1. Регіональна структура забруднення атмосфери та витрат на охорону навколишнього природного середовища за 2020 рік, %

Аналіз останніх даних державного комітету статистики показує, що з початком повномасштабного вторгнення змінилася структура регіонального забруднення навколишнього природного середовища, в основному за рахунок знищення багатьох промислових підприємств та тимчасової окупації території Донецької області. Особливе

занепокоєння викликає ситуація щодо якості навколишнього середовища в традиційно туристичних регіонах країни. Так, в Івано-Франківській та Вінницькій областях частка в загальнонаціональному забрудненні атмосфери значно перевищує частку в регіональних витратах на охорону навколишнього середовища.

Щодо ситуації в цілому, то ми маємо констатувати, що до припинення військових дій, може йти мова лише про деякі зміни внутрішнього туризму, і навіть в найбільш віддалених від лінії зіткнення регіонах, відбувається погіршення довкілля та туристичної інфраструктури.

Так, згідно з оцінками UNESCO, загальна сума збитків у культурному й туристичному секторах вже становить близько \$3,5 млрд. [2]. Серед уражених - історичні пам'ятки, музеї, будівлі спадщини, туристичні об'єкти. Наприклад, регіон Харків - майже чверть загального збитку, Донеччина - майже 15 %. Туристичні регіони, особливо на сході, півдні та в прикордонних зонах, втратили значну частину приїжджих через загрозу безпеки. У деяких регіонах туристичний податок знизився на 70-95 % від довоєнного рівня [3]. Західні області: Львівська, Івано-Франківська та Закарпаття зараз отримують більшу частину внутрішнього туристичного попиту. Туристи уникають або обмежують відвідини регіонів, де існує ризик обстрілів чи інших бойових дій.

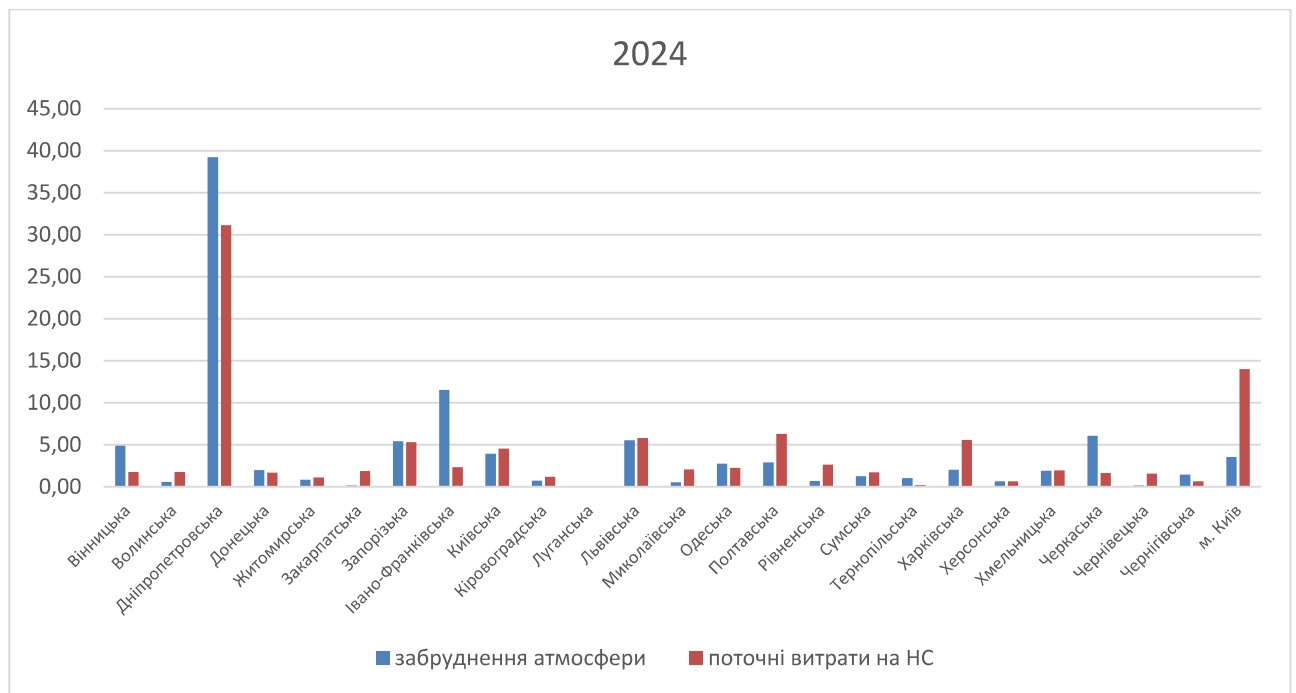

Рис.2. Регіональна структура забруднення атмосфери та витрат на охорону навколишнього природного середовища за 2024 рік, %

Збитки й втрати доходів у туристичному та культурному секторах складають мільярди доларів. Області, які тяжче зазнають військових дій (схід, південь), мають значно зменшені надходження від туристичного податку, меншу зайнятість у сервісному секторі тощо. Наприклад, у чорноморській зоні поблизу активних бойових дій пляжі чи курортні місця можуть бути небезпечними через морські міни або ризики ракетних ударів. Натомість, у регіонах, які вважаються безпечнішими, ціни на проживання підвищуються через зріст попиту. Деякі служби працюють у режимі обмежень через логістичні проблеми, дефіцит персоналу, охорону безпеки.

Підсумовуючи, слід зазначити, що попри ризики, спостерігається зростання внутрішнього туризму: люди обирають безпечніші області всередині країни. Туризм як джерело доходу для місцевих громад у західних регіонах відіграє важливу роль для економічної стабільності. Тому, надважливо зберігати навколишнє природне середовище й підвищувати якість довкілля, зокрема, за рахунок більш активного впровадження інноваційних еко-технологій.

Література:

1. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт ЮНЕСКО. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/ukraine-unesco-estimates-damage-culture-and-tourism-after-2-years-war-35-billion>
3. Ukraine tourism: what does the future hold? URL: https://www.pipeaway.com/tourism-of-ukraine-after-war?utm_source=chatgpt.com